

Otevřený dopis Kateřiny Valachové rodičům dětí s postižením

Volím tento netradiční postup otevřeného dopisu, který reaguje na příběh jedné konkrétní maminky, ale je vlastně adresovaný všem rodičům dětí s mentálním postižením, neboť se domnívám, že je to právě v tuto chvíli velice důležité.

Poslední týdny se některá média věnují tématu společného vzdělávání poněkud intenzivněji, než kdy předtím. Dokonce i taková média, kterým toto téma bylo v minulosti velmi vzdálené. Mělo by mě to těšit, kdyby ovšem z odborného a věcného hlediska nepůsobilo toto informování naopak chaos a nepřispívalo k šíření mýtů a strašení rodičů. A to mě trápí. Má jít o téma diskutované v první řadě na odborné úrovni, zejména jde-li o diagnostiku dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a o tvrzení, že všechny tyto děti budou muset nyní chodit do běžných základních škol. Uveřejňovat příběhy nešťastných školáků a jejich vyděšených rodičů na stránkách tisku a přitom neposkytnout dostatek informací je mírně řečeno nezodpovědné. Jedním z takových je i 10. února zveřejněný příběh v deníku Blesk. Ráda bych na něj reagovala, aniž bych jakkoliv chtěla podcenit obavy maminky Ládíka, o jehož osud se zde jedná.

Pro souvislost uvedu citace ze zmiňovaného článku:

“Ládík (13) má z myšlenky, že by měl chodit do normální školy, psychické problémy! Jeho maminka se obává, že přechod mezi normální děti nezvládne. Potřebuje školu, kde výuka probíhá hrou ve skupince osmi žáků a pod dohledem ještě jedno asistenta. Obavy a nejistota. Ty provázejí i maminku nemocného Ládíka (13) z Bochova na Karlovarsku. Ládík chodí do speciální a praktické školy v Bochově od první třídy. Chlapec má 2. stupeň zvláště těžkého postižení. Navíc trpí epilepsií a má poruchy soustředění. Chodit do školy, kde výuka probíhá hrou ve skupince osmi žáků a pod dohledem ještě jedno asistenta, je pro něj nezbytné. O to všechno by teď měl přijít? ,Syn má z toho už teď psychické problémy. Občas o tom mluví a říká, že se bojí. Tyto děti snášejí změny mnohem hůř než ty zdravé,‘ říká vyděšená maminka Markéta Silovská (50). ‘Obávám se, že do školy nebude chtít chodit, doted’ ho to tam ale moc bavilo. Tahle novinka dětem víc ublíží, než prospěje,‘ dodává.“

Milá paní Silovská a milý Ládíku,

chci vás ubezpečit, že rozhodně neplánuji komplikovat dětem a jejich rodičům život a násilím posílat všechny děti do hlavního vzdělávacího proudu základního školství. Šanci mají dostat ty děti, které tam patří a které dokáží jejich pedagogové s pomocí podpůrných opatření vzdělávat. Rodiče hrají v rozhodování podstatnou roli. Váš případ (stejně jako řada dalších) je zde popsán bohužel velmi stručně. V popisu chybí přesnější specifikace mentálního postižení Ládíka, druhý stupeň, jak se zde uvádí, je bohužel příliš široká terminologie.

Společné vzdělávání směřuje k podpoře všech žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, jeho cílem je podpořit všechny žáky, a to jak na základní škole, tak na školách, které jsou označovány jako školy „speciální“. Vždy je sledován na prvním místě prospěch žáka. Školské poradenské zařízení, které posuzuje vzdělávací potřeby dětí a žáků, musí vždy vycházet z charakteru speciálních vzdělávacích potřeb žáka a z jejich zdravotního stavu, o kterém rozhoduje lékař. Vše, co může rozhodovat o způsobu podpory žáka ve vzdělávání a ovlivnit tak jeho vzdělávací dráhu, posuzuje ve spolupráci s rodiči žáka a školou, na které má být žák vzděláván.

Na veřejnosti se šíří již delší dobu informace, že do běžných škol budou ze škol speciálních převáděni žáci, aniž by se přihlíželo k širokému spektru okolností, které o způsobu vzdělávání žáka rozhodují. Dokonce se někteří lidé domnívají, že se nebude přihlížet k rozhodnutí rodiče. Není tomu tak, zákon i prováděcí vyhláška hovoří zcela jasně, že se vždy přihlíží k tomu, co žák vzhledem k charakteru speciálních vzdělávacích potřeb bude skutečně potřebovat.

Paní Silovská, pokud je situace skutečně taková, jak vyplývá z popisu uvedeného v článku v Blesku, pak se nemusíte obávat žádné změny ve vzdělávání svého syna. Z popisu obtíží chlapce vyplývá, že jeho speciální vzdělávací potřeby jsou takové, že není žádný důvod ke změně, pokud byste ji neiniciovala Vy sama.

Chci Vás ubezpečit, že se nemusíte bát, stejně jako mnoho dalších rodičů a žáků. Je mi skutečně velmi líto, že k podobnému matení rodičů a veřejnosti vůbec dochází.

Kateřina Valachová, ministryně školství, mládeže a tělovýchovy

Praha, 12. února 2016